

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY

Katowice, 30 września 2020 r.

RKT.611.6.2019.BP

wersja jawna

DECYZJA Nr RKT-5/2020

I. Na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje postanowienia wzorców umów stosowane przez Votum S.A. z siedzibą we Wrocławiu o treści:**

[1.] „VOTUM gwarantuje, że: (...) powództwo o zapłatę zostanie wytoczone tylko w przypadku zgody obu Stron Umowy, w tym pisemnej zgody Klienta”

- pkt II.p. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (VIP),
- pkt II.p. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (BASIC),
- pkt II.p. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (PREMIUM);

[2.] „VOTUM w ramach uzyskanego od Klienta wynagrodzenia i w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy, pokrywa koszty wskazanego przez siebie: (...) d. adwokata lub radcy prawnego reprezentującego Klienta w postępowaniu przedsądowym, pojedynczym, sądowym oraz egzekucyjnym”

- pkt III.d. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (VIP),
- pkt III.d. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (BASIC),
- pkt III.d. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (PREMIUM),
- pkt III.d. umowy o zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu bankowego (COMFORT)

za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.), co stanowi naruszenie art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów - i **zakazuje ich wykorzystywania.**

II. Na podstawie art. 23c ust. 1 w zw. z art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na **Votum S.A. z siedzibą we Wrocławiu** obowiązek wykonania złożonego w toku postępowania zobowiązania do:

1) opublikowania w górnej części strony internetowej www.votum-sa.pl komunikatu informującego o wydanej w sprawie decyzji, zawierającego link do strony internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na której zostanie opublikowana jawna wersja

decyzji. Komunikat zostanie przygotowany na białym tle, z czarną czcionką, a jej wielkość będzie odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na przedmiotowej stronie internetowej, przy czym odnośnik do treści decyzji: „Prawomocna decyzja Prezesa UOKiK nr RKT-5/2020 z dnia 30 września 2020 r. dotycząca uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone” przyjmie kolor czerwony. Komunikat w brzmieniu:

„Szanowni Państwo,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję zobowiązującą z dnia 30 września 2020 r. nr RKT-5/2020, z której treścią można zapoznać się na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prawomocna decyzja Prezesa UOKiK nr RKT-5/2020 z dnia 30 września 2020 r. dotycząca uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone) uznającą postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą ich wykorzystywania w zakresie wskazanych poniżej niedozwolonych klauzul umownych, tj.:

- „VOTUM gwarantuje, że: (...) powództwo o zapłatę zostanie wytoczone tylko w przypadku zgody obu Stron Umowy, w tym pisemnej zgody Klienta” (pkt II.p. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej BASIC, PREMIUM i VIP);
- „VOTUM w ramach uzyskanego od Klienta wynagrodzenia i w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy, pokrywa koszty wskazanego przez siebie: (...) d. adwokata lub radcy prawnego reprezentującego Klienta w postępowaniu przedsądowym, pojedynczym, sądowym oraz egzekucyjnym” (pkt III.d. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej BASIC, PREMIUM, VIP i umowy o zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu bankowego COMFORT).

Spółka pragnie poinformować, że zobowiązała się do zmiany dotychczasowych wzorców umów stosowanych w obrocie z konsumentami, a w odniesieniu do klientów, którzy zawarli umowy zawierające kwestionowane postanowienia, zobowiązała się do niestosowania postanowień o treści:

- 1) „VOTUM gwarantuje, że: (...) powództwo o zapłatę zostanie wytoczone tylko w przypadku zgody obu Stron Umowy, w tym pisemnej zgody Klienta”,
- 2) „VOTUM w ramach uzyskanego od Klienta wynagrodzenia i w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy, pokrywa koszty wskazanego przez siebie: (...) d. adwokata lub radcy prawnego reprezentującego Klienta w postępowaniu przedsądowym, pojedynczym, sądowym oraz egzekucyjnym”.

Jednocześnie informujemy, że decyzja Prezesa UOKiK, o której mowa w niniejszym komunikacie jest prawomocna”

będzie utrzymywany na ww. stronie internetowej www.votum-sa.pl przez okres 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji;

2) poinformowania konsumentów, którzy zawarli ze spółką umowy zawierające niedozwolone postanowienia umowne zakwestionowane w punkcie I.[1.] i I.[2.] sentencji niniejszej decyzji, poprzez złożenie w komunikacie zamieszczonym w Panelu klienta, a równoległe w formie wiadomości elektronicznej (na adres poczty elektronicznej klienta podany do kontaktu), a w przypadku braku adresu poczty elektronicznej - w piśmie przekazanym w formie listu poleconego, **oświadczenia o ich niestosowaniu (bezskuteczności)** wobec konsumentów. Ww. informacja będzie zawierała odnośnik do strony internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na której zostanie opublikowana jawna wersja decyzji, w kolorze czerwonym, zatytułowany „Prawomocna

decyzja Prezesa UOKiK nr RKT-5/2020 z dnia 30 września 2020 r. dotycząca uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone”. Komunikat w brzmieniu:

„Szanowni Państwo,

uprzejmie informujemy, że w związku z wydaniem przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w dniu 30 września 2020 r. decyzji nr RKT-5/2020 uznającej postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującej ich wykorzystywania, z której treścią można zapoznać się na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prawomocna decyzja Prezesa UOKiK nr RKT-5/2020 z dnia 30 września 2020 r. dotycząca uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone), Votum S.A. oświadcza, że:

1) dotychczasowa treść pkt. II.p. Umowy: „VOTUM gwarantuje, że: (...) powództwo o zapłatę zostanie wytoczone tylko w przypadku zgody obu Stron Umowy, w tym pisemnej zgody Klienta” jest bezskuteczna w stosunku do konsumentów i Spółka nie będzie jej stosowała,

2) dotychczasowa treść pkt. III.d. Umowy: „VOTUM w ramach uzyskanego od Klienta wynagrodzenia i w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy, pokrywa koszty wskazanego przez siebie: (...) d. adwokata lub radcy prawnego reprezentującego Klienta w postępowaniu przedsądowym, pojednawczym, sądowym oraz egzekucyjnym” jest bezskuteczna w stosunku do konsumentów i Spółka nie będzie jej stosowała.

Jednocześnie informujemy, że powyższe oświadczenie Spółki nie wpływa na Państwa prawa i obowiązki wynikające z innych postanowień zawartej z nami umowy. Ponadto informujemy, że decyzja Prezesa UOKiK, o której mowa w niniejszym komunikacie jest prawomocna”

zostanie przekazany konsumentom w terminie:

a) 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się decyzji w odniesieniu do komunikatu zamieszczonego w Panelu klienta oraz przekazanego w formie wiadomości elektronicznej,

b) 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji w odniesieniu do komunikatu przekazanego w formie listu poleconego;

3) zmiany we wzorcach umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (VIP), (BASIC), (PREMIUM) oraz umowy o zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu bankowego (COMFORT) klauzuli w brzmieniu: „VOTUM w ramach uzyskanego od Klienta wynagrodzenia i w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy, pokrywa koszty wskazanego przez siebie: (...) d. adwokata lub radcy prawnego reprezentującego Klienta w postępowaniu przedsądowym, pojednawczym, sądowym oraz egzekucyjnym” na postanowienie o treści:

„VOTUM w ramach uzyskanego od Klienta wynagrodzenia i w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy, pokrywa koszty: (...) d. **adwokata/radcy prawnego _____ (imię i nazwisko pełnomocnika)** z Bochenek i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp.k. reprezentującego Klienta w postępowaniu przedsądowym, pojednawczym, sądowym oraz egzekucyjnym”

w terminie **7 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji.**

III. Na podstawie art. 23c ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada na Votum S.A. z siedzibą we Wrocławiu obowiązek przekazania informacji o stopniu realizacji ww. zobowiązania i dowodów potwierdzających jego wykonanie w terminie 7 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji poprzez:**

- 1) przedstawienie wzorca lub wzorców umowy zawierających zmienione postanowienie, o którym mowa w punkcie II.3) sentencji decyzji wraz ze wskazaniem daty wprowadzenia do obrotu z konsumentami;
- 2) przedstawienie wydruków zrzutów z ekranu dokumentujących:
 - a) publikację komunikatu, o którym mowa w punkcie II.1) sentencji niniejszej decyzji na stronie internetowej www.votum-sa.pl,
 - b) zamieszczenie komunikatu, o którym mowa w punkcie II.2) sentencji niniejszej decyzji w Panelu klienta,
- 3) przedstawienie wydruków komunikatów dokumentujących jego przekazanie w formie wiadomości elektronicznej dla 3 (trzech) konsumentów wraz z określeniem całkowitej liczby konsumentów, którym taki komunikat został w tej formie wysłany,
- 4) przedstawienie komunikatu dokumentującego jego nadanie w formie listu poleconego dla 3 (trzech) konsumentów wraz z określeniem całkowitej liczby konsumentów, którym taki komunikat został w tej formie wysłany,
- 5) określenie precyzyjnych terminów związanych z realizacją przez spółkę zobowiązania, o którym mowa w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji, w tym ze wskazaniem daty początkowej i końcowej podjęcia przez spółkę określonych działań.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.) w związku z art. 83 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciąża **Votum S.A. z siedzibą we Wrocławiu** kosztami postępowania opisanego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie **53 złotych** (słownie: pięćdziesięciu trzech złotych) i zobowiązuje **Votum S.A. z siedzibą we Wrocławiu** do zwrotu tych kosztów Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej także: Prezes Urzędu lub Prezes UOKiK), na podstawie monitoringu rynku, wszczęto z urzędu w dniu 22 września 2017 r. postępowanie wyjaśniające (znak: RKT.405.7.2017.BP) w sprawie wstępnego ustalenia, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przez wybrane podmioty działające na rynku pomocy prawnej świadczonej konsumentom, którzy zawarli umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego lub denominowanego do waluty obcej oraz konsumentom, którzy zawarli umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Jednym z podmiotów objętych tym postępowaniem została spółka **Votum S.A. z siedzibą we Wrocławiu** - dalej także: spółka lub przedsiębiorca.

Na podstawie analizy przedstawionych przez przedsiębiorcę na etapie postępowania wyjaśniającego informacji i dokumentów, Prezes Urzędu powziął podejrzenie, iż w zakresie opisanym powyżej mogło dojść do naruszenia przez spółkę zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r.

poz. 1145 - dalej: kc), co może stanowić naruszenie art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086, dalej także: uokik). Postanowieniem nr 1 z dnia 25 października 2019 r. wszczęto z urzędu przedmiotowe postępowanie administracyjne, zarzucając przedsiębiorcy, stosowanie niedozwolonych postanowień umownych, zakwestionowanych w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji (dowód: karty nr 3-8). Prezes Urzędu zawiadomił spółkę o wszczęciu przedmiotowego postępowania oraz poinformował o możliwości ustosunkowania się do treści zarzutów sformułowanych w Postanowieniu nr 1 (dowód: karta nr 9).

W piśmie z dnia 27 listopada 2019 r. spółka przedstawiła swoje stanowisko w sprawie oraz propozycję działań mających na celu wyeliminowanie zauważonych nieprawidłowości (dowód: karty nr 263-267).

W przypadku klauzuli z punktu I.[1.] spółka podkreśliła, że istota tego postanowienia sprowadza się do równego zabezpieczenia interesów stron umowy. Klient ma możliwość podjęcia decyzji o skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego po zapoznaniu się z oceną procesową oraz rekomendacją pełnomocnika, przy uwzględnieniu wysokości kosztów sądowych i własnego interesu majątkowego. Z kolei w przypadku spółki klauzula ta umożliwia rezygnację ze skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, jeśli w ocenie pełnomocnika istnieją ryzyka, które w toku procesu mogłyby negatywnie wpływać na sytuację procesową klienta, narażając go na nieuzasadnione koszty procesu, w przypadku przegranej. Spółka wskazała przy tym, że w przypadku, gdy analiza okoliczności faktycznych i prawnych wskazuje na brak podstaw do kierowania sprawy do sądu, spółka dokonuje zwrotu całości opłaty wstępnej uiszczonej przez klienta. Spółka poinformowała również, że w dniu 7 października 2019 r. dokonała modyfikacji wzorców umowy przyjmując, że warunkiem wytoczenia powództwa o zapłatę jest wyłącznie pisemna zgoda klienta.

W odniesieniu do klauzuli z punktu I.[2.] spółka wyjaśniła m.in., że już na etapie zawierania umowy z klientem, spółka zakłada dochodzenie przez niego roszczeń na drodze sądowej. W celu zapewnienia profesjonalnej obsługi sądowej przez doświadczonych i sprawdzonych adwokatów i radców prawnych, powołano w ramach Grupy Kapitałowej Votum dedykowaną kancelarię specjalizującą się wyłącznie w segmencie dochodzenia roszczeń z umów bankowych. Równocześnie, klient na etapie zawierania umowy jest informowany, że pełnomocnik procesowy zostanie mu zapewniony, bez konieczności samodzielnego poszukiwania adwokata czy radcy prawnego.

Uzupełniająco, w piśmie z dnia 5 marca 2020 r. spółka podniosła m.in., że ze względu na liczbę prawników procesowych współpracujących z kancelarią zapewniającą obsługę prawną procesową spraw dotyczących roszczeń z umów kredytowych, świadomy wybór konkretnego pełnomocnika przez konsumenta byłby utrudniony, a klienci poza szczególnymi wyjątkami, najczęściej nie posiadają wiedzy ani doświadczenia w zakresie współpracy z pełnomocnikami współpracującymi z kancelarią Bochenek i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych s.k., dlatego ich wybór co do konkretnego adwokata lub radcy prawnego byłby wyłącznie przypadkowy (dowód: karty nr 289-290).

W piśmie z dnia 5 marca 2020 r. spółka wyjaśniła, iż zadeklarowane przez nią pierwotnie działania należy rozpatrywać w kontekście wniosku o wydanie na podstawie art. 23c uokik decyzji zobowiązującej. W kolejnych pismach z dnia 8 czerwca 2020 r. (dowód: karty nr 332-340), 29 czerwca 2020 r. (344-347) oraz 30 lipca 2020 r. (dowód: karty nr 381-356), spółka doprecyzowała przedstawioną pierwotnie propozycję zobowiązania.

Pismem z dnia 16 września 2020 r. przedsiębiorca został zawiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (dowód: karta nr 361). W wyznaczonym terminie

przedsiębiorca nie skorzystał z uprawnienia do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Votum S.A. z siedzibą we Wrocławiu jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000243252 (dowód: karty nr 258-262 - informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z KRS z dnia 24 października 2019 r.).

Spółka prowadzi m.in. działalność związaną ze świadczeniem na rzecz konsumentów usług polegających na dokonywaniu analizy dostarczonej dokumentacji pod kątem możliwości zgłoszenia roszczenia wobec instytucji udzielającej kredytu w walucie obcej, tytułem zwrotu nadpłaconych rat w związku z zastosowaną przez bank klauzulą indeksacyjną, a także tytułem zwrotu uiszczonych przez klienta składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, oszacowaniu wysokości potencjalnego roszczenia, pomocy klientowi w zgromadzeniu niezbędnej dokumentacji, wystosowaniu do banku żądania zwrotu części świadczenia z rat naliczonych w nadmiernej wysokości lub zwrotu uiszczonych składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, negocjacjach w imieniu klienta z instytucją udzielającą kredytu etc. (dowód: karty nr 15-16 - pismo spółki z dnia 11 października 2017 r.).

Spółka, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, przy zawieraniu umów polegających na dochodzeniu roszczeń wykorzystuje kilka wersji wzorców umowy.

Z dniem 15 czerwca 2018 r. spółka wprowadziła do obrotu wzorzec umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej w ramach wariantu BASIC, PREMIUM i VIP, a w dniu 22 listopada 2018 r. wzorzec umowy o zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu bankowego (COMFORT) (dowód: karty nr 152-194 - pismo spółki z dnia 19 lipca 2019 r. wraz z załącznikami w postaci ww. wzorców umowy).

Na podstawie wzorców umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej spółka zobowiązuje się do powzięcia czynności polegających na dochodzeniu roszczeń dotyczących umowy kredytu hipotecznego lub konsolidacyjnego waloryzowanego bądź denominowanego do waluty obcej w związku z zastosowaną przez bank konstrukcją indeksacji oraz ubezpieczeń z nią powiązanych (pkt I.). Umowa obowiązuje przez okres do całkowitego wyegzekwowania dla konsumenta świadczeń należnych od podmiotu zobowiązanego w postępowaniu przedsądowym, sądowym i egzekucyjnym (pkt V.1.).

Z kolei konsument zobowiązuje się zapłacić spółce wynagrodzenie ryczałtowe za analizę merytoryczną dokumentacji, roszczeń klienta, przygotowanie postępowania przedsądowego, przygotowanie dokumentacji do postępowania pojednawczego, sądowego oraz egzekucyjnego. Spółce przysługuje dodatkowo wynagrodzenie prowizyjne, obliczane od wartości uzyskanych dla klienta świadczeń, w tym zmniejszenia salda zadłużenia (*success fee*). Wynagrodzenie to różni się w zależności od wariantu wzorca umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej:

wariant umowy	BASIC	PREMIUM	VIP
wynagrodzenie ryczałtowe	[...] zł	[...] zł	[...] zł
<i>success fee</i>	[...] %	[...] %	[...] %

Konsument jest zobowiązany także do pokrycia kosztów prowadzenia postępowania sądowego, w tym m.in. opłaty sądowej od pozwu, opłaty sądowej za złożenie wniosku o zaważanie do próby ugodowej, kosztów przejazdów pełnomocnika procesowego na rozprawę i posiedzenia, kosztów zastępstwa substytucyjnego etc.

Z kolei w przypadku wzorca umowy o zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu bankowego (COMFORT) spółka zobowiązuje się do powzięcia czynności zmierzających do zabezpieczenia roszczeń wynikających z umowy kredytu z tytułu nienależnie pobranych przez bank rat kapitałowo-odsetkowych oraz ubezpieczeń z nią powiązanych, poprzez przygotowanie i zapewnienie złożenia do właściwego miejscowo sądu rejonowego wniosku o zaważanie do próby ugodowej. Konsument z kolei zobowiązuje się zapłacić spółce wynagrodzenie ryczałtowe za analizę merytoryczną dokumentacji, roszczeń klienta, przygotowanie postępowania przedsądowego, przygotowanie dokumentacji do postępowania pojednawczego, sądowego oraz egzekucyjnego w wysokości [...] zł. Spółce przysługuje dodatkowo wynagrodzenie prowizyjne w wysokości [...] %, obliczane od wartości uzyskanych dla klienta świadczeń, w tym zmniejszenia salda zadłużenia.

Na podstawie przekazanych przez spółkę wzorców umownych, Prezes Urzędu ustalił, że przedsiębiorca stosował we wzorcach wskazanych w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji klauzule o następującym brzmieniu:

„VOTUM gwarantuje, że: (...) powództwo o zapłatę zostanie wytoczone tylko w przypadku zgody obu Stron Umowy, w tym pisemnej zgody Klienta” oraz

„VOTUM w ramach uzyskanego od Klienta wynagrodzenia i w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy, pokrywa koszty wskazanego przez siebie: (...) d. adwokata lub radcy prawnego reprezentującego Klienta w postępowaniu przedsądowym, pojednawczym, sądowym oraz egzekucyjnym”.

W ww. wzorcach umowy spółka stosowała również postanowienie o treści: „W przypadku braku podstaw do prowadzenia sprawy, wynagrodzenia nie pobiera się i Klient nie jest zobowiązany do dokonania wpłaty wskazanej w ust. 3, a jeżeli wpłacił wynagrodzenie, podlega ono zwrotowi. (...)”.

We wzorcach umowy o dochodzenie roszczeń z umów bankowych, które spółka stosowała przed wprowadzeniem do obrotu wzorców kwestionowanych w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji, zawarte było postanowienie o treści:

„W przypadku, gdy Zobowiązany nie zaspokoi roszczeń dotyczących umowy, o której mowa w § 1 lub zaspokoi je w niższej niż należna wysokości, sprawa może zostać skierowana na drogę postępowania sądowego. Skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego przeciwko zobowiązanemu wymaga zgody obu stron umowy”.

W pierwszej wersji tego wzorca umowy spółka zastrzegła na swoją rzecz wyłącznie wynagrodzenie prowizyjne, obliczane od wartości uzyskanych dla klienta świadczeń. Druga wersja tego wzorca umowy, obok wynagrodzenia *success fee*, przewidywała opłatę wstępną w kwocie [...] zł za analizę merytoryczną dokumentacji i roszczeń klienta.

W toku postępowania ustalono również, że z dniem 7 października 2019 r. spółka dokonała modyfikacji wzorców umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej w ramach wariantu BASIC, PREMIUM i VIP przyjmując, że warunkiem wytoczenia powództwa jest wyłącznie pisemna zgoda klienta: „VOTUM gwarantuje, że: (...) powództwo o zapłatę zostanie wytoczone tylko w przypadku pisemnej zgody Klienta” - pkt II.q. (dowód: karty nr 263-279 - pismo spółki z dnia 27 listopada 2019 r. wraz z załącznikami w postaci ww. wzorców umowy).

Z oświadczenia spółki wynikało również, że w przypadku wypowiedzenia umowy ze względu na brak zgody którejkolwiek ze stron na wytoczenie powództwa i nieuzyskania świadczeń na drodze przedsądowej, nie powstaje podstawa do pobrania wynagrodzenia *success fee*, zaś na wniosek klienta, po analizie okoliczności sprawy, spółka może dokonać zwrotu części lub całości pobranego wynagrodzenia ryczałtowego za czynności wykonane na etapie przedsądowym (dowód: karta nr 158 - pismo spółki z dnia 14 sierpnia 2019 r.).

Na podstawie oświadczenia spółki ustalono także, iż [...]. Ustalono również, że wzorzec umowy o zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu bankowego (COMFORT) został wycofany z obrotu z dniem 1 listopada 2019 r. (dowód: karty nr 286-287 - pismo spółki z dnia 5 marca 2020 r.).

Prezes Urzędu zważył, co następuje

Naruszenie interesu publicznego

Stosownie do art. 1 ust. 1 uokik, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Ingerencja Prezesa Urzędu ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.

W opinii Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny. Wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, zainteresowanych dochodzeniem roszczeń z tytułu zawartych przez nich umów kredytu hipotecznego waloryzowanego lub denominowanego do waluty obcej, którzy mogli być narażeni na stosowanie przez spółkę we wzorcach umów niedozwolonych postanowień umownych. Zakwestionowane działania spółki nie dotyczą więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wynika z faktu posługiwania się przez spółkę wzorcami umowy przy oferowaniu usług konsumentom.

Należy jednocześnie podkreślić, że przepisy art. 385¹ i art. 385³ kc, które stanowią materialną podstawę ingerencji Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie, implementują do prawa krajowego Dyrektywę Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE. L 95/29 z dnia 21 kwietnia 1993 r. - dalej także: dyrektywa 93/13 lub dyrektywa). Interpretacji tych przepisów należy zatem dokonywać w odniesieniu do uregulowań zawartych w dyrektywie. Zgodnie z preambułą dyrektywy, obowiązkiem państw członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Należy tym samym uznać, że ochrona interesu publicznego w rozpatrywanej sprawie wyraża się także w konieczności zagwarantowania, by we wzorcach umów wykorzystywanych przez przedsiębiorców w relacjach z konsumentami nie występowały niedozwolone postanowienia umowne.

Ad I. Naruszenie art. 23a uokik

Zgodnie z art. 23a uokik, zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 kc.

Odwołanie się do stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc powoduje, że zrekonstruowanie treści zakazu wynikającego z art. 23a uokik wymaga sięgnięcia także do

uregulowań kodeksowych, odnoszących się do wzorców umów i postanowień niedozwolonych. O ile bowiem art. 385¹ § 1 kc określa cywilnoprawne skutki zastosowania w umowie niedozwolonego postanowienia umownego, o tyle art. 23a uokik ustanawia publicznoprawny zakaz w tym zakresie.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc, postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W świetle ww. przepisu, możliwość uznania postanowienia za niedozwolone zależy jest zatem od łącznego spełnienia następujących **trzech przesłanek formalnych**:

- 1) postanowienie jest stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumentów,
- 2) postanowienie nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron,
- 3) postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione oraz

dwóch przesłanek merytorycznych:

- 4) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
- 5) postanowienie narusza w sposób rażąco interesy konsumenta.

Dla stwierdzenia danego postanowienia umowy jako niedozwolonego przestępstwa sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta muszą zachodzić równocześnie. Z reguły rażąco naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes¹.

Kompetencja do uznania danego postanowienia za abuzywne należy do Prezesa UOKiK na podstawie art. 23b ust. 1 uokik. Zgodnie z tym przepisem Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a uokik. W decyzji Prezes Urzędu przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone. Decyzja ta po uprawomocnieniu, zgodnie z art. 23d uokik, ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

1. Status przedsiębiorcy

Zakaz wyrażony w art. 23a uokik adresowany jest wyłącznie do przedsiębiorcy. Zgodnie z definicją przedsiębiorcy, zawartą w art. 4 pkt 1 uokik pod pojęciem tym należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r. poz. 646 ze zm.). W myśl art. 4 ust. 1 ww. ustawy, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Działalność gospodarcza to zgodnie z art. 3 ww. ustawy zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Za przedsiębiorcę uznaje się więc podmiot, który spełnia łącznie określone ww. przepisami kryteria podmiotowe i przedmiotowe: po pierwsze jest osobą fizyczną, osobą prawną lub

¹ por. wyrok Sądu Najwyższego (dalej: SN) z dnia 13 października 2010 r., sygn. akt I CSK 694/09.

jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, po drugie wykonuje działalność gospodarczą.

Spółka jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000243252. Spółka jest tym samym przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów uokik, a zatem jej działania podlegają kontroli z punktu widzenia przepisów tej ustawy.

2. Postanowienia określające główne świadczenia stron

Przez pojęcie „głównych świadczeń stron” należy zasadniczo rozumieć elementy przedmiotowo istotne (*essentialia negotii*) umowy, które przyjmowane są przez strony na zasadzie wyraźnego, a nie domniemanego konsensusu, co wskazuje na indywidualne uzgodnienie treści tych postanowień. Nie ulega wątpliwości, że w praktyce są to postanowienia określające cenę oraz przedmiot świadczeń stron umowy. Za postanowienia określające świadczenia główne stron nie są natomiast uznawane postanowienia dotyczące świadczeń ubocznych, np. odsetki za opóźnienie, lub klauzule, które wywierają wpływ na wysokość świadczenia głównego, np. klauzule waloryzacyjne².

Jak podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego (dalej: SN), pojęcie głównych świadczeń stron należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Ustawodawca posłużył się bowiem terminem „postanowienia określające główne świadczenia stron”, a nie zwrotem „dotyczące” takiego świadczenia, który ma szerszy zakres³. Z drugiej jednak strony należy odnotować pogląd, iż dla określenia pojęcia głównego świadczenia stron nie ma przesądzającego znaczenia to, czy dane świadczenie należy do *essentialia negotii*. Z tej przyczyny zasięg tego pojęcia musi być zawsze ustalany *ad casum* z uwzględnieniem wszystkich postanowień oraz charakteru i celu zawieranej umowy⁴.

W niniejszej sprawie analizowane postanowienia umowne nie dotyczą głównych świadczeń stron umowy. Świadczeniami głównymi zawieranych przez spółkę umów obsługi prawnej jest dokonanie przez spółkę określonych czynności polegających na dochodzeniu roszczeń oraz zapłata przez konsumenta ustalonego przez strony wynagrodzenia.

3. Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia

W przypadku postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie ma znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umowy. Prezes UOKiK, nie bada w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy spółką, a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiegokolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny *ex ante* i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Istotny jest zatem fakt, że przedsiębiorca wprowadził oceniane wzorce do obrotu poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia poszczególnych umów z ich wykorzystaniem. Tym niemniej, z materiału zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego wynika, że spółka na podstawie

² Wyrok SOKiK z dnia 1 marca 2007 r., sygn. akt XVII AmC 12/06.

³ Wyrok SN z dnia 8 czerwca 2004 r., sygn. akt I CK 635/03.

⁴ Wyrok SN z dnia 8 listopada 2012 r., sygn. akt I CSK 49/12.

omawianych wzorców umowy faktycznie zawierała z konsumentami umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej w ramach wariantu VIP, BASIC i PREMIUM, oraz umowy o zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu bankowego (COMFORT).

4. Sprzeczność z dobrymi obyczajami

Klauzula generalna dobrych obyczajów stanowi odesłanie do ocen uzasadniających reguły moralne opierające się na wartościach powszechnie akceptowanych w Polsce. Dobre obyczaje pojmowane są również jako reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie normami i zasadami postępowania. Kryteriami decydującymi o sprzeczności z dobrymi obyczajami są wymóg nieusprawiedliwionego pokrzywdzenia i działanie wbrew dobrej wierze i uczciwości. Przyjmuje się, iż nieusprawiedliwione pokrzywdzenie zachodzi wówczas, gdy stosując ogólne warunki umów lub wzorce, próbuje się chronić własne interesy kosztem partnera, bez dostatecznego brania pod uwagę jego interesów i bez przyznania mu wyrównania z tego tytułu.

Poprzez dobre obyczaje rozumiemy pewien powtarzalny wzorzec zachowań, który jest aprobowany przez daną społeczność lub grupę. Są to pozaprawne normy postępowania, którymi przedsiębiorcy winni się kierować. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tym praktykami życia gospodarczego. Wszystkie one podlegają zmianom w ślad za zmieniającymi się ideologiami politycznymi i społeczno-gospodarczymi oraz przewartościowaniami moralnymi. W szczególności zaś, dobre obyczaje to normy postępowania polecające nienadużywanie w stosunku do słabszego uczestnika obrotu posiadanej przewagi kontraktowej.

Dobre obyczaje pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny⁵, sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności czyli takie działanie, które potocznie określone jest jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania. W stosunkach z konsumentami „dobry obyczaj” powinien wyrażać się we właściwym informowaniu o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniu pozycji profesjonalisty i rzetelnym traktowaniu partnerów umów. W takich stosunkach szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerowość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku⁶.

Pomocne przy ocenie abuzywnego charakteru postanowienia wzorca umowy w kontekście dobrych obyczajów może być dokonanie testu weryfikacji „przyzwoitości” danej klauzuli. Należy w związku z tym zbadać, czy oceniane postanowienie wzorca umowy jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów. Wymaga to ustalenia, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w braku takiej klauzuli lub przy zastosowaniu istniejących przepisów o charakterze dyspozytywnym. Jeżeli konsument byłby

⁵ K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2002 r., str. 804.

⁶ Wyrok SN z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. akt I CK 832/04.

- na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że może ono mieć charakter abuzywny⁷.

5. Rażąco naruszenie interesów konsumenta

Daną klauzulę można uznać za abuzywną, kiedy umowne ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta rażąco narusza jego interesy. Generalnie można przyjąć, iż chodzi tu o sytuacje, w których w sposób rażąco naruszona została równowaga interesów stron umowy i to przez to, iż jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, układając ogólne warunki lub wzorce umowne. Pojęcie „interesów” konsumenta należy interpretować szeroko, nie tylko jako niekorzystne ukształtowanie jego sytuacji ekonomicznej. Należy tu uwzględnić także takie aspekty, jak niedogodności organizacyjne, stratę czasu, dezorganizację, wprowadzenie w błąd, nierzetelne traktowanie, czy naruszenie prywatności konsumenta⁸.

Interpretacji, kiedy mamy do czynienia z rażąco naruszeniem interesów konsumenta, a kiedy z nierażącym, nie należy sprowadzać do kategorii czysto ekonomicznej, gdyż nie chodzi tu o kryteria rachunkowe, a więc porównanie pieniężnej wartości świadczeń. Określenie „rażąco” należy odnieść do znacznego odbiegania przyjętego uregulowania od zasad uczciwego (słusznego) wyważenia praw i obowiązków. Za tego typu zasady konstruujące modelowe (optymalne) ukształtowanie praw i obowiązków umownych stron traktowane są przepisy ustawowe o charakterze dyspozytywnym. Stąd też nie jest możliwe ustalenie pewnych ogólnych kryteriów, których spełnienie w każdej sytuacji automatycznie prowadzić będzie do uznania, że interesy danego konsumenta zostały rażąco naruszone. Oznacza to, że ocena, czy postanowienia zawartej umowy rażąco naruszają interesy konsumenta, powinna być dokonywana *in concreto*, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danego przypadku. W tym zakresie zasadne jest sięgnięcie do dyrektywy 93/13, która stanowi, że daną klauzulę należy uznawać za niedozwoloną, gdy naruszając zasadę wzajemnego zaufania, powoduje znaczącą (istotną) i nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta (art. 3 ust. 1 dyrektywy). W związku z tym pojęcie „rażącego naruszenia interesów konsumenta” można utożsamiać z istotną i nieusprawiedliwioną dysproporcją praw i obowiązków na jego niekorzyść. Ponadto, przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta należy stosować nie tylko kryteria obiektywne (np. wielkość poniesionych czy groźących strat), lecz również względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą (np. renomą firmy), bądź to z konsumentami (np. seniorzy, dzieci). Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres groźących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności⁹. Jak wskazał w jednym z kluczowych orzeczeń Sąd Najwyższy - dokonując wykładni art. 385¹ kc - rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym.

Podsumowując, obie wskazane art. 385¹ kc formuły prawne (tj. dobre obyczaje oraz rażąco naruszenie interesów konsumentów) służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta.

⁷ Wyrok SN z dnia 19 marca 2007 r., sygn. akt III SK 21/06.

⁸ Wyrok SN z dnia 8 czerwca 2004 r., sygn. akt I CK 635/03.

⁹ Por. wyrok SA z Warszawy z dnia 13 marca 2014 r., sygn. akt VI ACa 1733/13; wyrok SOKiK z dnia 26 maja 2015 r., sygn. akt XVII AmC 2615/14.

Ocena postanowień wzorców umów stosowanych przez przedsiębiorcę

Ad I.[1]. „VOTUM gwarantuje, że: (...) powództwo o zapłatę zostanie wytoczone tylko w przypadku zgody obu Stron Umowy, w tym pisemnej zgody Klienta”

- pkt II.p. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (VIP),
- pkt II.p. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (BASIC),
- pkt II.p. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (PREMIUM).

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe postanowienie może powodować znaczące zachwianie równowagi kontraktowej stron umowy. Powodem tego stanu rzeczy jest fakt, iż konsument z góry uiszcza na rzecz przedsiębiorcy wynagrodzenie, które swym zakresem obejmuje m.in. etap postępowania sądowego oraz egzekucyjnego. Kwestionowane postanowienie przyznaje spółce niczym nieskrępowane uprawnienie do jednostronnego wpływania na dalsze losy sprawy związanej z dochodzeniem roszczeń, która została zlecona przez konsumenta. Konsument nie jest przy tym w stanie zweryfikować na jakiej podstawie spółka może odmówić wytoczenia powództwa o zapłatę. W żadnym postanowieniu ww. wzorców umowy nie zostały bowiem opisane przesłanki pozwalające ustalić przyczyny braku zgody wystąpienia na drogę sądową. Rodzi to uzasadnione obawy, iż spółka tylko na podstawie jej wiadomych kryteriów (np. zaległości konsumenta w regulowaniu należności kredytowych, wypowiedzenie umowy kredytowej przez bank, zbyt niska kwota wierzytelności wynikająca z tytułu nadpłaconych rat kredytowych) nie wytoczy powództwa o zapłatę. Zawierając ze spółką umowę „kompleksowej obsługi sprawy bankowej” konsument ma słuszne prawo zakładać, iż immanentnie ze zleconą spółce sprawą dochodzenia na jego rzecz roszczeń wiąże się także wytoczenie powództwa - o ile czynności podjęte na etapie przedsądowym okazały się bezskuteczne.

Równocześnie, z pełną dyskrecjonalnością podjętej przez spółkę decyzji odnośnie wytaczania powództwa brak jest skorelowanego obowiązku po stronie spółki do rozliczenia się z konsumentem z tytułu uiszczonych przez niego wynagrodzenia. Brak takiego wyodrębnienia może stanowić z kolei pole do nadużyć po stronie przedsiębiorcy. W toku postępowania wyjaśniającego spółka wskazała m.in., że w przypadku wypowiedzenia umowy ze względu na brak zgody którejkolwiek ze stron na wytoczenie powództwa i nieuzyskania świadczeń na drodze przedsądowej, nie powstaje podstawa do pobrania wynagrodzenia *success fee*, zaś na wniosek klienta, po analizie okoliczności sprawy, spółka może dokonać zwrotu części lub całości pobranego wynagrodzenia ryczałtowego za czynności wykonane na etapie przedsądowym. W tym też zakresie nie sposób twierdzić, iż inkryminowane postanowienie w równym stopniu zabezpiecza interesy obu stron umowy.

Należy wskazać, że brak obowiązku uiszczenia przez konsumenta wynagrodzenia *success fee* jest oczywisty, gdyż jest on uzależniony od osiągniętego w sprawie rezultatu - uzyskania na rzecz konsumenta określonego rodzaju świadczeń. W kwestii wzajemnych rozliczeń z tytułu uiszczonych przez konsumenta wynagrodzenia ryczałtowego stanowisko spółki wyłącznie potwierdza wątpliwości Prezesa Urzędu związane z dyskrecjonalnym charakterem kwestionowanej klauzuli. Tylko od aktywnej postawy konsumenta i dobrej woli spółki zależy to, czy uiszczony wynagrodzenie zostanie proporcjonalnie rozliczone, stosownie do nakładu oraz czasu pracy poniesionego na etapie przedsądowym.

Dokonując oceny zakwestionowanego postanowienia, Prezes Urzędu wziął również pod uwagę fakt, że we wzorcach umowy, będących przedmiotem analizy w niniejszej decyzji, znajduje się postanowienie o treści:

„W przypadku braku podstaw do prowadzenia sprawy, wynagrodzenia nie pobiera się i Klient nie jest zobowiązany do dokonania wpłaty wskazanej w ust. 3, a jeżeli wpłacił wynagrodzenie, podlega ono zwrotowi. (...)”,

ale dotyczy ono odmiennej sytuacji faktycznej i prawnej. Postanowienie to może odnosić się np. do sytuacji, w której konsument nie jest stroną umowy kredytowej, kredyt nie zawiera klauzuli indeksacyjnej lub bank przewalutował kredyt i zwrócił konsumentowi różnicę w nadpłaconych przez niego ratach kredytu.

Prezes Urzędu pragnie również zauważyć, iż podobną klauzulę do tej zakwestionowanej w niniejszej decyzji, o treści:

„W przypadku, gdy Zobowiązany nie zaspokoi roszczeń dotyczących umowy, o której mowa w § 1 lub zaspokoi je w niższej niż należna wysokości, sprawa może zostać skierowana na drogę postępowania sądowego. Skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego przeciwko zobowiązanemu wymaga zgody obu stron umowy”,

spółka stosowała we wzorcu umowy o dochodzenie roszczeń z umów bankowych. Należy jednak zaznaczyć, że w pierwszej wersji tego wzorca umowy spółka zastrzegła na swoją rzecz wyłącznie wynagrodzenie prowizyjne, obliczane od wartości uzyskanych dla klienta świadczeń. Druga wersja tego wzorca umowy, obok wynagrodzenia *success fee*, przewidywała opłatę wstępną w kwocie [...] zł za analizę merytoryczną dokumentacji i roszczeń klienta. Na wypadek ewentualnego braku zgody spółki na skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego konsumentów, którzy zawarli umowy na podstawie tych wzorców umowy nie ponoszą ryzyka obciążenia ich kosztami z tego tytułu - ponad kwotę [...] zł. Konsumentów mogli lub mogą (w przypadku wykonywanych umów) doznać w takiej sytuacji wyłącznie zawodu z faktu, iż spółka nie wytoczyła lub nie wytoczy powództwa, co jednak w żaden sposób nie odbija się bezpośrednio na ich sytuacji finansowej i prawnej. W dalszym ciągu są bowiem uprawnieni do wytoczenia powództwa, w tym za pośrednictwem innego podmiotu specjalizującego się w dochodzeniu roszczeń - ich stan majątkowy nie został uszczuplony, co pozwala im na sfinansowanie dalszego prowadzenia sprawy.

Z powyższych względów, w ocenie Prezesa Urzędu, kwestionowane postanowienie umowne przekracza akceptowalne granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta. Kwestionowane postanowienie narusza dobre obyczaje, gdyż na ich podstawie może dojść do nadużycia w stosunku do konsumenta posiadanej przez spółkę uprzywilejowanej pozycji kontraktowej. Z kolei rażące naruszenie interesów konsumenta na bazie kwestionowanej klauzuli oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. Kwestionowane postanowienie może w sposób rażący naruszać interesy konsumentów poprzez wykorzystywanie uprzywilejowanej pozycji kontraktowej przez przedsiębiorcę, jako twórcę wzorca. Inkryminowane postanowienie może również powodować nieusprawiedliwione pokrzywdzenie finansowe kontrahenta przedsiębiorcy. Na jego podstawie chronione są wyłącznie interesy spółki, bez jakiegokolwiek uwzględnienia okoliczności związanych z uiszczeniem przez konsumenta wynagrodzenia także za etap obejmujący postępowanie sądowe.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Prezesa UOKiK analizowane postanowienie umowne stosowane przez spółkę w ww. wzorcach umownych stanowi niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385¹ § 1 kc.

Należy przy tym zaznaczyć, że zaniechanie stosowania przez spółkę zakwestionowanego postanowienia jeszcze przed wszczęciem przez Prezesa UOKiK niniejszego postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone nie ma wpływu na możliwość

wydania decyzji zakazującej stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 kc.

Ad I.[2.]. „VOTUM w ramach uzyskanego od Klienta wynagrodzenia i w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy, pokrywa koszty wskazanego przez siebie: (...) d. adwokata lub radcy prawnego reprezentującego Klienta w postępowaniu przedsądowym, pojednawczym, sądowym oraz egzekucyjnym”

- pkt III.d. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (VIP),
- pkt III.d. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (BASIC),
- pkt III.d. umowy kompleksowej obsługi sprawy bankowej (PREMIUM),
- pkt III.d. umowy o zabezpieczenie roszczeń z umowy kredytu bankowego (COMFORT).

Na podstawie ww. postanowienia spółka przyznaje sobie uprawnienie do wskazania radcy prawnego lub adwokata, którzy będą reprezentować konsumenta w postępowaniu przedsądowym, pojednawczym, sądowym oraz egzekucyjnym. W ocenie Prezesa Urzędu takie uprawnienie należy uznać za niedopuszczalne, gdyż to konsument powinien mieć decydujący wpływ na wybór konkretnego pełnomocnika - radcę prawnego lub adwokata. Kwalifikacje pełnomocnika i jego doświadczenie w branży związanej z dochodzeniem roszczeń może mieć bowiem bezpośrednie przełożenie na efekt finalny danej sprawy. Jego wybór nie jest więc obojętny dla interesów konsumentów.

Kwestia wyboru pełnomocnika (adwokata lub radcy prawnego) jest o tyle istotna, że spółka nie może w pełni samodzielnie podjąć w imieniu konsumenta czynności zmierzających do odzyskania nienależnie pobranych świadczeń przez bank lub zmniejszenia salda zadłużenia kredytowego. Sprawy te z reguły są bowiem przedmiotem postępowania sądowego, w związku z czym konieczne jest w tym zakresie reprezentowanie konsumenta przez profesjonalnego pełnomocnika. Spółka ma tę świadomość już na etapie zawierania z konsumentem umowy, wobec czego powinna skonstruować mechanizm wyboru przez niego pełnomocnika procesowego, zmierzający do wyeliminowania arbitralności w jego wyborze. Równocześnie, wskazując na uprawnienie konsumenta do wskazania reprezentującego go pełnomocnika, Prezes Urzędu pragnie zwrócić uwagę m.in. na uregulowania zawarte w art. 26 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2019 r. poz. 1513 ze zm.). Zgodnie z powołanymi przepisami, umowę z klientem zawiera kierownik zespołu adwokackiego w imieniu zespołu, a pełnomocnictwa klient udziela adwokatowi. Jednocześnie, kierownik zespołu uwzględnia życzenia klienta co do wyboru adwokata, chyba że uzasadnione względy uniemożliwiają temu adwokatowi udzielenie pomocy prawnej.

Należy mieć także na względzie, że kwestionowane postanowienie można uznać za podobne do klauzul wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr 5694 oraz 6485:

- „Zleceniodawca wyraża zgodę Zleceniobiorcy na zlecenie dla Kancelarii Adwokackiej lub Radcowskiej wskazanej przez zleceniobiorcę, do dochodzenia roszczeń w razie wystąpienia takiej konieczności w drodze postępowania sądowego. W celu realizacji powyższego Zleceniodawca zobowiązany jest do udzielenia oddzielnego pełnomocnictwa dla adwokata lub radcy prawnego oraz do uiszczenia dodatkowego wynagrodzenia z tytułu zastępstwa procesowego zgodnie z obowiązującymi stawkami określonymi w (Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 28.09.2002 r. Dz. U. Nr 163 poz. 1348 - opłaty za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. (Adwokatów zagranicznych obowiązują stawki zgodne z prawem danego Kraju). Dotyczy to również opłat i czynności adwokackich przed procesowych. Opłaty powyższe

obejmować będą także koszty sądowe związane z wytoczeniem i prowadzeniem sprawy w tym także wpisu sądowego i kosztów opinii biegłych sądowych. (Koszty sądowe w spr. cywilnych. Ustawa z dn. 28.07.2005 r. Dz. 167 poz. 1398 z późniejszymi zmianami). Koszty prowadzenia sprawy poza granicami kraju w zakresie jak wyżej, ustalane są w oparciu o przepisy i stawki obowiązujące w danym Państwie” - wpis nr 5694 z dnia 26 maja 2014 r., na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt XVII AmC 607/13,

➤ „Klient upoważnia ECPP do powierzenia w jego imieniu dochodzenia roszczeń, o których mowa w §1 w postępowaniu przedsądowym, przedegzekucyjnym, sądowym i egzekucyjnym uprawnionym do tego podmiotom” - wpis nr 6485 z dnia 1 lipca 2016 r., na podstawie wyroku SOKiK z dnia 27 kwietnia 2016 r. (sygn. akt: XVII AmC 8/14).

W uzasadnieniu wyroku dotyczącego pierwszej z ww. klauzul SOKiK stwierdził, że „klauzula oznaczona nr 3 spełnia przesłanki pozwalające uznać ją w świetle art. 385[1] § 1 kc za niedozwoloną, albowiem nakłada na konsumenta zobowiązanie do wyrażenia a priori zgody na zlecenie profesjonalnemu pełnomocnikowi podejmowania czynności celem dochodzenia roszczeń, będących przedmiotem umowy w postępowaniu sądowym. Zobowiązuje go także do udzielenia pełnomocnictwa wskazanemu przez niego prawnikowi. Słusznie przyjmuje się, iż stosunek pełnomocnictwa ze względu na swój szczególny charakter powinien opierać się na wzajemnym zaufaniu stron. Skutkiem tego istotnym jest, by to konsumentowi przysługiwało prawo wyboru osoby, która ma reprezentować jego interesy. W kontekście niniejszej sprawy, winien więc mieć możliwość podjęcia decyzji, czy zechce korzystać z usług poleconej mu kancelarii prawnej, czy też innej dowolnie przez siebie wybranej. Tymczasem zapis wzorca umowy, który pozbawia go tego uprawnienia niewątpliwie kształtuje w sposób niekorzystny jego sytuację prawną”.

Prezes Urzędu w pełni aprobuje ww. stanowisko, które w sposób analogiczny można odnosić do kwestionowanego powyżej postanowienia. Pozbawia ono konsumenta z góry możliwości przeprowadzenia ze spółką indywidualnych rokowań dotyczących osoby pełnomocnika. Tym bardziej, iż ze stanowiska spółki przedstawionego w toku niniejszego postępowania można wywnioskować, iż konsument w żaden sposób nie może być nawet pewny tego, iż obsługą procesową będzie zajmował się pełnomocnik ze wskazywanej przez spółkę kancelarii - Bochenek i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych s.k., gdyż mogą to być również pełnomocnicy, którzy tylko współpracują z tą kancelarią. W ocenie Prezesa Urzędu konsument powinien mieć realny wpływ na wybór pełnomocnika w swojej sprawie. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby informacje o osobie pełnomocnika przedstawić konsumentowi na etapie przedkontraktowym, umożliwić mu swobodny wybór pełnomocnika oraz zawrzeć następnie te informacje wprost w zawieranych umowach obsługi prawnej.

W ocenie Prezesa Urzędu, ww. postanowienie umowne przekracza akceptowalne granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta. Kwestionowane postanowienie narusza dobre obyczaje, gdyż na jego podstawie może dojść do nadużycia w stosunku do konsumenta posiadanej przez spółkę uprzywilejowanej pozycji kontraktowej. Z kolei rażące naruszenie interesów konsumenta na bazie kwestionowanej klauzuli oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. Sytuacja konsumenta prezentowałaby się zdecydowanie odmiennie, gdyby kwestionowanego postanowienia nie było we wzorcu umowy.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Prezesa UOKiK analizowane postanowienie umowne stosowane przez spółkę w ww. wzorcach umownych stanowi niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385¹ § 1 kc.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji.

Ad II. Uzasadnienie rozstrzygnięcia w kwestii wniosku spółki w sprawie wydania decyzji w trybie art. 23c uokik

Zgodnie z art. 23b ust. 1 uokik Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a. W decyzji Prezes Urzędu przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone. Ustęp 2 wspomnianego artykułu stanowi, że w decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do: 1) poinformowania konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca, o którym mowa w ust. 1, o uznaniu za niedozwolone postanowienia tego wzorca - w sposób określony w decyzji; 2) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.

Jak jednak stanowi art. 23c ust. 1 uokik, jeżeli przedsiębiorca przed wydaniem decyzji, o której mowa w art. 23b ust. 1, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a, lub usunięcia skutków tego naruszenia, Prezes Urzędu może, wydając decyzję, o której mowa w art. 23b ust. 1, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

Spółka złożyła wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej na podstawie art. 23c ust. 1 uokik w pierwszym piśmie stanowiącym odpowiedź na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone. W toku postępowania spółka zobowiązała się do podjęcia działań mających na celu modyfikację kwestionowanego postanowienia, poinformowanie konsumentów o bezskuteczności zakwestionowanych postanowień oraz publikację komunikatu informującego o wydanej w sprawie decyzji.

W ocenie Prezesa Urzędu, zaproponowane przez spółkę zobowiązanie nie budzi zastrzeżeń, a jego treść jest jednoznaczna i precyzyjna. Zobowiązanie spółki zmierza do usunięcia wątpliwości Prezesa Urzędu dotyczących zakwestionowanych postanowień, a także do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik. Realizacja wnioskowanego przez spółkę zobowiązania pozwoli osiągnąć cele postępowania, zapewniając eliminację niedozwolonego postanowienia umownego z wzorców umów - w zakresie punktu I.[2.] sentencji niniejszej decyzji oraz z umów już realizowanych poprzez złożenie oświadczenia o bezskuteczności kwestionowanych postanowień. Z kolei obowiązek dotyczący opublikowania na głównej stronie internetowej przedsiębiorcy komunikatu informującego o wydanej w sprawie decyzji i zawierającego odnośnik umożliwiający zapoznanie się z decyzją opublikowaną na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak również obowiązek przesłania konsumentom osobnego komunikatu w Panelu klienta i w formie wiadomości e-mail lub wysłanej listem poleconym, zawierającym informacje w tym samym zakresie, dopełnia ww. obowiązek usunięcia skutków naruszenia, poprzez przedstawienie konsumentom informacji na temat działań podjętych przez przedsiębiorcę w celu doprowadzenia do stanu zgodnego z prawem.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał za celowe nałożenie na spółkę obowiązku wykonania przedłożonego przez nią zobowiązania. Tym samym spełnione zostały warunki niezbędne do wydania decyzji na podstawie art. 23c ust. 1 uokik.

Mając na uwadze powyższe Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie II. sentencji decyzji.

Ad III. Obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań (pkt III. rozstrzygnięcia decyzji)

Stosownie do art. 23c ust. 3 uokik, elementem obligatoryjnym decyzji zobowiązującej jest nałożenie przez Prezesa Urzędu obowiązku składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązania. W związku z powyższym Prezes Urzędu zobowiązał przedsiębiorcę do poinformowania o stopniu realizacji zobowiązań, o których mowa w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji, zgodnie z treścią punktu III. rozstrzygnięcia decyzji.

Przekazane przez spółkę informacje oraz dokumenty pozwolą zweryfikować i ocenić sposób oraz stopień wykonania zobowiązania.

Mając na uwadze powyższe Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie III. sentencji decyzji.

Ad IV. Nałożenie przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorcę obowiązku zwrotu kosztów postępowania

Zgodnie z art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść **koszty postępowania**. Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

Zgodnie z art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Zgodnie z art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

W punkcie I. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu w wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone stwierdził naruszenie przez ww. przedsiębiorcę art. 23a uokik. Spełniona została zatem przestanka wynikająca z art. 77 ust. 1 uokik pozwalająca na obciążenie przedsiębiorcy kosztami przeprowadzonego postępowania, którymi są dla Prezesa Urzędu wydatki w łącznej kwocie **53 zł** związane z prowadzoną w toku tego postępowania korespondencją ze stroną niniejszego postępowania.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

Pouczenia:

Stosownie do art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach (40-048 Katowice, ul. Kościuszki 43).

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie IV. niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego i na podstawie art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, można wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach (40-048 Katowice, ul. Kościuszki 43) w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755 ze zm.), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł. Z kolei, zgodnie z art. 32 ust 2 tej ustawy zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie w kwocie 500 zł.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 ww. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Zgodnie z art. 105 ust. 1 tej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 3 i § 4 Kodeksu postępowania cywilnego strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaze, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Z up. Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury UOKiK w Katowicach
Maciej Frągsztajn